

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเรื่อง ประสพการณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของจังหวัดสงขลาในการได้รับสิทธิคามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสพการณ์และความคิดเห็นของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ในการได้รับสิทธิในแต่ละด้านรวมทั้งความคิดเห็นต่อสิทธิของผู้ป่วย ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ ที่เข้ารับการรักษาในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม และสูติ-นรีเวชกรรม ของโรงพยาบาลในจังหวัดสงขลา จำนวน 2 แห่ง รวม 80 ราย โดยสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ 1 ชุด ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล และ ข้อมูลเกี่ยวกับประสพการณ์และความคิดเห็นของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ในการได้รับสิทธิและความคิดเห็นต่อสิทธิของผู้ป่วย ตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์พร้อมบันทึกเสียง วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับประสพการณ์การได้รับสิทธิที่เป็นคำถามปลายปิด โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ป้อนนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยประยุกต์ใช้ตามหลักของ วอลท์ สตรีคแลนด์ และเลนซ์ (Waltz, Strickland & Lenz, 1991) ผลการวิจัยพบว่า

ประสพการณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ในการได้รับสิทธิตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านสิทธิในการได้รับข้อมูล

1.1 คำชี้แจง/ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลของตนเอง ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.25 ได้รับคำชี้แจง/ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลของตนเอง

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ สกุล ตำแหน่งของทีมสุขภาพที่ให้การดูแล ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ สกุล ตำแหน่งของแพทย์

1.3 การรับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอและเข้าใจชัดเจน ก่อนการปฏิบัติการรักษาพยาบาล ร้อยละ 77.50 ได้รับสิทธิ ส่วนข้อมูลก่อนตัดสินใจยินยอมและไม่ยินยอมที่จะรับการรักษาพยาบาล ร้อยละ 38.75 ได้รับสิทธิ

1.4 การช่วยเหลือฉุกเฉินเร่งด่วนที่ทีมสุขภาพไม่สามารถแจ้งให้ทราบก่อนได้ และข้อมูลก่อนตัดสินใจเข้าร่วมในการทดลอง/วิจัย มากกว่าร้อยละ 97 ไม่มีเหตุการณ์/ไม่ทราบว่ามีเหตุการณ์

2. ด้านสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

2.1 โอกาสในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตนเอง ได้รับสิทธิ ร้อยละ 31.25 ส่วนญาติตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลแทน ส่วนมากร้อยละ 96.25 ไม่มีเหตุการณ์/ไม่ทราบว่ามีเหตุการณ์

2.2 การขอความคิดเห็น/ปรึกษาเรื่องการรักษาพยาบาลจากทีมสุขภาพคนอื่นๆที่ไม่ได้ดูแลตนเอง การขอเปลี่ยนผู้ให้การดูแล/ย้ายไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่น ส่วนมากไม่มีเหตุการณ์/ไม่ทราบว่ามีเหตุการณ์

3. ด้านสิทธิในความเป็นส่วนตัว

3.1 การปกปิดข้อมูลส่วนตัวและประวัติความเจ็บป่วยไว้เป็นความลับ ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.75 ได้รับสิทธิ และ การปกปิด มีมานานนับมิดชิด ในการตรวจร่างกาย/รักษาพยาบาล ส่วนใหญ่ร้อยละ 80ได้รับสิทธิ

3.2 การขออนุญาตนำข้อมูลความเจ็บป่วยไปเปิดเผย และการขอทราบข้อมูลส่วนตัว/การรักษาพยาบาลของตนเองที่ปรากฏในเวชระเบียน มากกว่าร้อยละ 96 ไม่มีเหตุการณ์/ไม่ทราบว่ามีเหตุการณ์

4. ด้านสิทธิในการได้รับบริการด้านสุขภาพ ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.25 ได้รับความเท่าเทียมในการรักษาพยาบาล

ความคิดเห็นของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ต่อประสบการณ์การได้รับสิทธิตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ต่อการได้รับสิทธิตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ใน 4 ด้านดังนี้

1.1 ด้านสิทธิในการได้รับข้อมูล

1.1.1 คำชี้แจง/ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตนเอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 69.56 ให้ความคิดเห็นว่า **ปฏิบัติตัวได้ถูกต้องโรคไม่รุนแรงขึ้น** รองลงมา ร้อยละ 21.73 ให้ความคิดเห็นว่า **เมื่อเข้าใจทำให้สบายใจไม่กังวล**

1.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ สกุล ตำแหน่งของแพทย์ที่ให้การดูแล พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.43 ให้ความคิดเห็นว่า **เรียกชื่อแพทย์ประจำตัวได้ถูกต้อง** รองลงมา ร้อยละ 35.71 ให้ความคิดเห็นว่า **ทราบว่าเป็นแพทย์คนไหนดูแลดีหรือไม่ดี**

1.1.4 ข้อมูลเพียงพอและเข้าใจชัดเจนก่อนการปฏิบัติการรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.61 ให้ความคิดเห็นว่า **เมื่อเข้าใจทำให้สบายใจไม่กังวล** รองลงมา ร้อยละ 33.87 ให้ความคิดเห็นว่า **ไม่กลัว เตรียมตัว เตรียมใจ ล่วงหน้า**

1.1.5 ข้อมูลเพียงพอและเข้าใจชัดเจนก่อนการตัดสินใจยินยอมและไม่ยินยอมที่จะรับการรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.06 ให้ความคิดเห็นว่า **ตัดสินใจไม่ผิดพลาด** รองลงมา ร้อยละ 38.07 ให้ความคิดเห็นว่า **สบายใจที่ได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง**

1.2 ด้านสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

การได้รับโอกาสในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตนเอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ให้ความคิดเห็นว่า **พอใจที่เลือกได้ตามความต้องการ**

1.3 ด้านสิทธิในความเป็นส่วนตัว

1.3.1 การได้รับการปกปิดข้อมูลส่วนตัว/ประวัติความเจ็บป่วยไว้เป็นความลับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความคิดเห็นว่า **พอใจที่ไม่มีใครรู้ ไม่ถูกรังเกียจ** และร้อยละ 40.29 ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า **พอใจที่ไม่ทำให้ญาติไม่สบายใจ**

1.3.2 การได้รับการปกปิด มีมานานกันมิดชิด ในการตรวจร่างกายหรือรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.52 ให้ความคิดเห็นว่า **พึงพอใจที่ไม่ต้องอับอาย**

1.4 ด้านสิทธิในการได้รับบริการด้านสุขภาพ

ความเท่าเทียมในการรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.51 ให้ความคิดเห็นว่า **ภูมิใจ อบอุนใจ ไม่ถูกแบ่งแยก** รองลงมา ร้อยละ 30.43 ให้ความคิดเห็นว่า **รู้สึกเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอาการหนักหรือเบาที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ดี**

2. ความคิดเห็นของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ ต่อการไม่ได้รับสิทธิและต่อสิทธิตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ใน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสิทธิในการได้รับข้อมูล

2.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ สกุล ตำแหน่งของพยาบาลและเจ้าหน้าที่อื่นๆที่ให้การดูแล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.77 ให้ความคิดเห็นต่อการไม่ได้รับสิทธิว่า **ไม่จำเป็นต้องรู้เพราะเปลี่ยนกันมาดูแล จำหน้าได้ก็พอ** รองลงมาร้อยละ 39.47 ให้ความคิดเห็นว่า **ไม่ต้องรู้เพราะผู้ดูแลทำตามหน้าที่/ตามคำสั่ง** และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.68 ให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **ทราบว่ามีใครให้การดูแลดีหรือไม่ดี** รองลงมาร้อยละ 25 **บอกชื่อได้ถูกต้องถ้าให้การดูแลผิดพลาด**

2.1.2 การรับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอ/เข้าใจชัดเจนก่อนการตัดสินใจยินยอมหรือไม่ยินยอมในการรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ให้ความคิดเห็นต่อการไม่ได้รับสิทธิว่า **แม้ไม่ได้รับข้อมูลเพียงพอ แต่เชื่อว่าจะได้รับการดูแลที่ดี** และ ร้อยละ 50 ให้ความคิดเห็นว่า **ไม่พอใจ กังวลใจ ที่ไม่ให้เข้าใจก่อนการรักษาพยาบาล** และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **ช่วยให้ตัดสินใจได้ถูกต้อง**

2.2 ด้านสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

การตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตัวเอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.33 ให้ความคิดเห็นต่อการไม่ได้รับสิทธิว่า **ให้แพทย์ตัดสินใจเพราะแพทย์รู้ว่าควรรักษาอย่างไร** และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ให้ความคิดเห็นต่อการได้รับสิทธิว่า **พึงพอใจที่เลือกตัดสินใจได้ตามความต้องการ**

2.4 ด้านสิทธิในการได้รับบริการด้านสุขภาพ

ความเท่าเทียมในการรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.82 ให้ความคิดเห็นต่อการไม่ได้รับสิทธิว่า **สะท้อนใจ หมดกำลังใจที่ถูกแบ่งแยก** และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **อบอุ่นใจ มีกำลังใจในการรักษา**

3. **ความคิดเห็นของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ที่ไม่มีเหตุการณ์/ไม่ทราบว่า มีเหตุการณ์ ต่อสิทธิของผู้ป่วยตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย** ใน 3 ด้าน เนื่องจากไม่มีผู้ป่วยรายใดที่ไม่มีเหตุการณ์/ไม่ทราบว่า มีเหตุการณ์ในด้านสิทธิในการได้รับบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

3.1 ด้านสิทธิในการได้รับข้อมูล

3.1.1 การได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอ/เข้าใจชัดเจน ก่อนตัดสินใจยินยอมหรือไม่ยินยอมที่จะรับการรักษาพยาบาล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมาก ร้อยละ 97.29 ให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **ตัดสินใจได้ถูกต้องเป็นผลดีกับผู้ป่วย**

3.1.2 การช่วยเหลือฉุกเฉินเร่งด่วน ที่ทีมสุขภาพไม่สามารถแจ้งให้ทราบก่อนได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **เหมาะสม ต้องช่วยชีวิตผู้ป่วยก่อน**

3.1.3 ข้อมูลก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมการทดลอง/วิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.92 ให้ความคิดเห็นว่า **ตัดสินใจได้ถูกต้องเพราะทราบถึงประโยชน์ต่อตัวเอง**

3.2 ด้านสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

3.2.1 การขอความคิดเห็น/ปรึกษาเรื่องการรักษาพยาบาลจากทีมสุขภาพคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ให้การดูแล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.82 ให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น** รองลงมา ร้อยละ 30.38 ให้ความคิดเห็นว่า **รู้ข้อมูลเพิ่มเติมตัดสินใจในการรักษาได้** แต่มีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5.06 ให้ความคิดเห็นว่า **บางโรคปรึกษาไม่ได้อาจถูกรังเกียจ**

3.2.2 การขอเปลี่ยนผู้ให้การดูแล/ขอย้ายไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่น พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.16 ให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **พึงพอใจเพราะมีโอกาสได้รับการดูแลที่ดีขึ้น** รองลงมา ร้อยละ 22.78 ให้ความคิดเห็นว่า **แพทย์ พยาบาลอาจไม่พอใจเกิดผลเสียกับผู้ป่วย**

3.2.3 ญาติมีสิทธิตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลแทน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **ญาติพึงพอใจที่ได้ตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วย**

3.3 ด้านสิทธิในความเป็นส่วนตัว

3.3.1 การขออนุญาตนำข้อมูลส่วนตัวและประวัติความเจ็บป่วยไปเปิดเผย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.25 ให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **ถ้าไม่ยินยอม สามารถปฏิเสธได้** รองลงมา ร้อยละ 35 ให้ความคิดเห็นว่า **ตัดสินใจได้ว่าจะยินยอมหรือไม่**

3.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตัวเองที่ปรากฏในเวชระเบียน พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 35.06 ให้ความคิดเห็นต่อสิทธิว่า **ได้รู้เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจ** รองลงมา ร้อยละ 32.47 ให้ความคิดเห็นว่า **ได้รู้เข้าใจเพิ่มมากขึ้น** และ ร้อยละ 28.57 ให้ความคิดเห็นว่า **ไม่อยากรู้อะไรดูไปก็เท่านั้น**

ข้อเสนอแนะ

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. จากผลการศึกษาพบว่า ด้านสิทธิในการได้รับข้อมูล เกี่ยวกับคำชี้แจง/ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลของตนเองนั้น ถึงแม้ว่าเมื่อมองในภาพรวมแล้วผู้ป่วยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการได้รับสิทธิ แต่ข้อมูล que ผู้ป่วยควรได้รับเกี่ยวกับ การวินิจฉัย วิธีรักษาพยาบาล การปฏิบัติตัว รวมทั้งอาคาร สถานที่ ภาวะเบี่ยง และค่าใช้จ่าย พบว่าในแต่ละเรื่องมีผู้ป่วยเพียงส่วน

น้อยที่ได้รับ ซึ่งผู้ป่วยแต่ละรายได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วนในทุกเรื่อง ดังนั้นจึงควรมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1.1 แพทย์ พยาบาล ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการให้คำชี้แจง/ข้อมูลความเจ็บป่วยเกี่ยวกับการวินิจฉัย วิธีการรักษาพยาบาล การปฏิบัติตัว ให้แก่ผู้ป่วยให้มากขึ้น โดยมีการจัดสถานที่ที่เหมาะสม มีความเป็นส่วนตัวในการให้ข้อมูลกับผู้ป่วย เพื่อที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยได้อย่างเต็มที่ และทำให้ผู้ป่วยกล้าซักถามพูดคุยกับแพทย์และพยาบาลในเรื่องที่ตนเองยังไม่เข้าใจหรือต้องการทราบ นอกจากนี้พยาบาลเป็นผู้ที่ช่วยประสานระหว่างแพทย์และผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับข้อมูลครบถ้วนตามความจำเป็น

1.2 ควรมีการให้ข้อมูล/คำแนะนำเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ กฎระเบียบต่างๆที่ต้องปฏิบัติ ขณะอยู่ในโรงพยาบาล รวมทั้งค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ป่วยที่รับใหม่ทุกรายทราบ

2. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ทราบชื่อพยาบาลและเจ้าหน้าที่อื่นที่ให้การดูแล ดังนั้นจึงควรมีการแนะนำตัวเองให้ผู้ป่วยทราบ โดยการให้คำแนะนำด้วยวาจา ร่วมกับมีป้ายบอก ชื่อ สกุล ตำแหน่งที่ชัดเจน

3. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยยังได้รับโอกาสในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตนเองน้อย ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีการกระตุ้นเตือนแพทย์ พยาบาลให้เกิดการปฏิบัติจริงมากยิ่งขึ้น

4. จากการศึกษาที่พบว่า ยังมีผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการปกปิดข้อมูลส่วนตัวและประวัติความเจ็บป่วยไว้เป็นความลับ ถึงแม้ว่าจะมีเพียง 4 รายก็ตาม และมีอีก 9 ราย ที่ไม่ทราบว่าได้รับการปกปิดหรือไม่ ซึ่งในกรณีของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ ควรจะได้รับการปกปิดข้อมูลไว้เป็นความลับทุกราย ดังนั้น แพทย์ พยาบาล ควรให้ความสำคัญ และมีความระมัดระวังในการให้คำชี้แจง/ข้อมูล กับผู้ป่วย

5. จากการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยินเกี่ยวกับคำประกาศสิทธิของผู้ป่วยมาก่อน ดังนั้นควรชี้แจงให้ผู้ป่วยที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับสิทธิของตนเอง ได้ทราบว่าขณะผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้ป่วยมีสิทธิในเรื่องใดบ้าง และแพทย์ พยาบาล ควรปฏิบัติตามสิทธิของผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับสิทธิ โดยเฉพาะในส่วนที่ผู้ป่วยยังไม่ได้รับการปฏิบัติน้อย

ด้านการบริหาร

1. หน่วยงานควรมีการติดตามประเมินการปฏิบัติการรักษาพยาบาล ของทีมสุขภาพในการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย โดยจัดทำแบบประเมินเกี่ยวกับการได้รับสิทธิของผู้ป่วยในด้านต่างๆ

แล้วทำการสุ่มสอบถามจากผู้ป่วยเป็นระยะๆ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกัน เรื่องใดที่พบว่ายังคงมี
ปัญหาควรนำไปพิจารณาในที่ประชุมของหอผู้ป่วยเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

2. ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย กฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวข้อง
กับสิทธิของผู้ป่วย ให้กับแพทย์ พยาบาล ที่จบใหม่และที่กำลังปฏิบัติงานอยู่เป็นระยะๆ เพื่อให้
ตระหนักถึงความสำคัญและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย

ด้านการศึกษา

ในการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ควรมีการสอดแทรกความรู้และ
ประสบการณ์ที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทสะท้อนเกี่ยวกับคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย รวมทั้งกฎหมายที่
เกี่ยวข้อง และจริยธรรมวิชาชีพที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดความรู้ เห็นถึงความ
สำคัญ และตระหนักในสิทธิของผู้ป่วย

ด้านการวิจัย

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับสิทธิตามคำประกาศสิทธิของ
ผู้ป่วยระหว่างผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่มีอาการกับผู้ป่วยเอดส์
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับสิทธิตามคำประกาศสิทธิของ
ผู้ป่วยระหว่างผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์กับผู้ป่วยกลุ่มอื่นๆ
3. ควรทำการศึกษาถึงความต้องการของผู้ป่วยที่มีต่อสิทธิตามคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย
เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติในการป้องกันการละเมิดสิทธิและตรงตาม
ความต้องการของผู้ป่วย